

РЕШЕНИЕ

№ 106

гр. Ямбол, 27.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ЯМБОЛ, II ВЪЗЗИВЕН СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Красимира В. Тагарева

Членове: Галина Ив. Вълчанова Люцканова
Яна В. Ангелова

при участието на секретаря Ц.Х.Г.

като разгледа докладваното от Галина Ив. Вълчанова Люцканова Въззивно гражданско дело № 20232300500026 по описа за 2023 година

Производството пред ЯОС е образувано по въззивна жалба на Прокуратура на РБ чрез П.Ч. – прокурор при ЯРП против решение № 609/22.11.2022 г., постановено по гр.д.№ 2196/2022 г. по описа на ЯРС в частта, с която съдът:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България с адрес: гр.София, бул."Витоша" 2 да заплати на А. А. М. с ЕГН *****, с адрес: гр.***** сумата от 3 500 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконното обвинение за извършване на престъпление, прекратено на основание чл.243, ал.1, т.2 НПК, ведно със законната лихва, считано от момента на влизане на постановлението за прекратяване в сила - 15.07.2022 год. до окончателното изплащане на сумата, сумата от 800 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от момента на завеждане на делото - 18.08.2022 год. до окончателното изплащане на сумата, както са и присъдени на ищеца разноски в размер 570 лв.

Иска се отмяна на акта в обжалваната част и отхвърляне на претенцията за неимуществени вреди изцяло, както и с това да бъде съобразен евентуалният размер на разноските по делото.

Счита се, че решението на съда в обжалваната част е неправилно, тъй като не са събрани доказателства, които да сочат на действително търпени от ищеца неимуществени вреди, които да са пряк резултат от воденото срещу него наказателно производство, приключило с постановление на РП-Ямбол за прекратяване на наказателното производство.

От доказателствата по делото не може да се направи обоснован извод, че спрямо него са настъпили отрицателни последици в емоционален, социален и професионален план, изразяващи в преживян стрес, притеснения, в zlepоставяне пред близки, колеги и съседи, вкл. и семейни проблеми - временно напускане на ищеца от неговата жена-англичанка, които да са пряка и непосредствена последица от незаконни действия на прокуратурата, в резултат на повдигнатото му обвинение по чл.167, ал.3, вр.с ал.1 от НК. Прокуратурата не е разпространявала данни от разследването срещу А. А. М., като повдигнатото му обвинение не е ставало публично достояние – не е бил zlepоставен в обществото. Разследването по делото, както и цялото наказателно производство е приключило в разумни срокове. А. А. М. не е бил ограничен в придвижването си в страната и чужбина. Определеният размер на обезщетение за причинени неимуществени вреди е завишен и не съответства на действително търпените вреди. Паричното обезщетение за морални вреди следва да съответства на необходимото за преодоляването им и не е проява на справедливост, а е в дисхармония със справедливостта за определяне на парично обезщетение по-голямо от необходимото за обезщетяване на претърпените вреди.

В законоустановения срок ищецът по делото сега въззиваем А. А. М. е депозирал отговор на въззивната жалба и счита същата за неоснователна, а постановеното от районния съд решение като правилно, законосъобразно и обосновано се желае да бъде потвърдено и да се присъдят разноските пред настоящата инстанция. Излагат се подробни съображения за това, че съдът се е произнесъл съобразно наведените в исковата молба твърдения и събраните по делото пред първата инстанция доказателства. От събраните пред районния съд гласни доказателства се установява, че М. е имал семейни проблеми, тъй като съпругата му англичанка се е прибрала в страната си с детето им след като е разбрала за повдигнатото обвинение. Незаконното обвинение е причина М. да се чувства депресиран, разстроен и стресиран, имал е всички основания да се притеснява, защото прокуратурата му е повдигнала обвинение, без да са налице основанията за това. Вследствие незаконното обвинение А. М. бил дискредитиран и zlepоставен пред приятелите и познатите си, подигравали му се, че ще влезе в затвора. По делото липсват други доказателства, които да опровергават показанията на св.С.Х. и Я.М. /с оглед приятелските и близките им отношения с А. М./, а естеството на фактите, за които свидетелстват, изключват възможността същите да са станали известни на случайни хора.

В съдебно заседание въззивната страна, редовно призована не изпраща представител.

Въззиваемия, редовно призован не се явява, а чрез пълномощника си адв.К. поддържа възраженията против въззивната жалба.

След преценка на събраните по делото доказателства съдът приема за установена следната фактическа обстановка:

Производството е образувано пред ЯРС по искова молба на А. А. М. против Прокуратурата на Р България, с която се претендира ответникът да заплати на ищеца на основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ след направено увеличение на иска сумата от 5000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение в

извършване на престъпление, прекратено на осн. чл.243, ал.1, т.2 от НПК, ведно със законната лихва считано от момента на влизане на постановлението за прекратяване в сила до окончателното изплащане, както и сумата от 800 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от момента на завеждане на делото до окончателното изплащане на сумата. Предмет на въззивно обжалване е произнасянето на съда относно присъдената сума от 3 500 лв. обезщетение за неимуществени вреди и сумата 800 лв. за имуществени вреди.

Твърденията на М. са за това, че на 09.07.2021 г. е било образувано бързо производство № 73/2021 год. по описа на ОДМВР Ямбол за това, че на 09.07.2021 г. от А. А. М. е организирано предлагането на други лица на имотна облага в размер на 30 лева с цел за бъдат склонени да упражнят изборителното си право в полза на определена коалиция - „Български патриоти - ВМРО, ВОЛЯ и НФСБ“ на изборите за народни представители на 11.07.2021 г. - престъпление по чл.167, ал.3 НК. На 27.01.2022 г. е бил привлечен в качеството му на обвиняем за извършено от него престъпление по чл.167, ал.3 вр. чл.26, ал.1 НК и му е била взета мярка за неотклонение „Подписка“. На 07.03.2022 г. му е било предявено постановлението и е бил разпитан в качеството на обвиняем. По време на досъдебното производство М. е поискал отвод на наблюдаващия прокурор, който е бил заменен с друг и последният на 31.05.2022 г. е прекратил наказателното производство поради недоказаност на обвиненията. Ищецът счита, че близо една година от 09.07.2021 г. /образуване на ДП/ до 14.07.2022 г. /влизане в сила на постановлението за прекратяване/ е бил обект на присмех и съжаление - съседи и приятели му казвали, че ще лежи в затвора. В резултат на незаконното обвинение изпаднал в депресия, започнал да вдига кръвно, бил потиснат и изгубил общителността си. Многократно бил призоваван от разследващите органи, а негови роднини и познати били разпитвани като свидетели и така разбрали за воденото срещу него досъдебно производство. Фактичската му съпруга англичанка след като разбрала за обвиненията, повярвала в тях и го напуснала, като отишла в Англия и взела със себе си детето им, което било на 2 години. Преустановила всякакъв контакт с ищеца и той близо половин година имал сериозни проблеми в тази връзка, като едва след като получил постановлението за прекратяване и й изпратил преведено на английски език копие, съпругата му пожелала да говори с него и се върнала с детето в България. По тези съображения се желае уважаване на претенцията и присъждане на разноските по делото.

В срока по чл.131 от ГПК ответника – Прокуратура на Р България подаде писмен отговор, с който оспорва иска изцяло, както по основание, така и по размер, тъй като не са доказани твърдените обстоятелства, че от незаконното обвинение спрямо ищеца са настъпили сочените от него негативни последици както и че тези последици са в резултат единствено от наличието на воденото срещу него наказателно производство. Ответникът желае да бъде взето предвид, че продължителността на наказателното преследване е било в разумен срок. Ищецът е бил привлечен като обвиняем на 27.01.2022 г., спрямо него е взета най-леката мярка за неотклонение „Подписка“, т.е. продължителността на наказателното обвинение в досъдебната фаза е само в рамките на четири месеца и четири дни, което не

следва да ангажира отговорността на прокуратурата. Претендираното обезщетение за неимуществени вреди ответникът счита и че не е съобразено с разпоредбата на чл.52 от ЗЗД и с установената съдебна практика по аналогични дела.

От приложеното по делото ДП № 73/2021 г. по описа на ОДМВР Ямбол, пр.пр.№ 3200/2021 г. на ЯРП е установено, че на 09.07.2021 г. е било образувано бързо производство № 73/2021 год. по описа на ОДМВР Ямбол за това, че на 09.07.2021 г. от А. А. М. е организирано предлагането на други лица на имотна облага в размер на 30 лева с цел за бъдат склонени да упражнят изборителното си право в полза на определена коалиция - „Български патриоти - ВМРО, ВОЛЯ и НФСБ" на изборите за народни представители на 11.07.2021 г. - престъпление по чл.167, ал.3 НК. С постановление на разследващ полицай при ОДМВР Ямбол от 27.01.2022 г. ищеца е бил привлечен в качеството му на обвиняем за извършено от него престъпление по чл.167, ал.3 вр. чл.26, ал.1 НК и му е била взета мярка за неотклонение „Подписка", с която е бил задължен да не променя местоживеенето си и да се явява при призоваване. Постановлението за привличане на ответника в качеството на обвиняем е било предявено на ищеца на 07.03.2022 г. в присъствието на защитник адвокат - адв.В. К. от АК Ямбол. На тази дата е и проведен разпит на М. в качеството му на обвиняем. На 12.04.2022 г. разследването по ДП № 73/2021 год. по описа на ОДМВР Ямбол е било предявено на защитника на обвиняемия А. М.. Други процесуално-следствени действия по отношение на М. не са извършвани.

С постановление на ЯРП от 31.05.2022 г. наказателното производство по ДП № 73/2021 г. по описа на ОДМВР Ямбол, водено срещу ищеца А. М. за извършено от него престъпление по 167, ал.3 вр. чл.26, ал.1 НК е било прекратено на основание чл.243, ал.1, т.2 НПК - недоказаност на обвинението, а взетата по отношение на него мярка за неотклонение „Подписка" отменена. Постановлението за прекратяване на наказателното производство е влязло в сила на 14.07.2022 г., а ищецът М. е бил уведомен за същото лично на 6.06.2022 г.

Пред районният съд са били събрани гласни доказателства в лицето на посочените от ищеца свидетели С.Д.Х. и Я.А.М.. Свид. Х. се познава с ищеца и с родителите му, областен координатор на партията е на В.С., а майката на ищеца Н.,К. е председател на партията в гр. *****. Свидетелят знае, че А. имал проблеми през 2021 г. с прокуратурата, ходил на разпит в полицията, имал преписка за закупуване на гласове. А. се чувствал много зле, не можел да спи вечер. Скоро се бил оженил за англичанка и имали скандали по повод на досъдебното производство, тя била притеснена, че мъжът ѝ ще влезе в затвора и си заминала за Англия. После се върнала за рождения ден на детенцето и според свидетеля може това да е имало връзка с произнасянето на прокуратурата, но не е сигурен, не знаел. А. споделил на свидетеля, че вдига кръвно, а той го завел при семейния лекар да му изпише лекарства. А. бил притеснен, защото имало производство и ходил на разпит, за това ходил на лекар. Свидетелят разбрал, че приятели са се подигравали на А., страняли от него и той много трудно го преживял, родителите му също били много притеснени, баща му пиел лекарства и много тежко го преживял.

Другият свидетел Я.М. знае, че миналата година, когато имало избори в средата на

годината, А. бил обвинен за купуване на гласове и това му повлияло много зле не само психически, но и здравословно. Започнал да вдига кръвно, да пие хапчета, ходил на лекар. Между техните близки се разчуло и приятелите му се подигравали, че ще влезе в затвора, което също му се отразило зле. Затворил се в себе си, бил депресиран, не излизал от къщи. Съпругата му заминала за Англия, защото се притеснила, идвали да го търсят полицаи в къщи. Като прекратили делото, превели на жена му постановлението и тя се върнала, в момента била тук.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Въззивната жалба е допустима, подадена в предвидения в чл.259 ал.1 от ГПК преклузивен срок и отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 от ГПК. Въззивникът е легитимиран и има правен интерес от обжалването. Преценена по същество съдът намира въззивната жалба за частично основателна.

В съответствие с правомощията си, при проверка на валидността и допустимостта на атакуваното решение, въззивният съд прецени, че последното е валидно и допустимо. При преценка по същество – атакуваното решение прецени за частично неправилно.

За да се произнесе по реда на чл.290 от ГПК с решение № 49/6.04.2020 г. по гр.д.№ 2109/2019 г. IV г.о. ВКС е приел, че съгласно задължителната практика на ВС и ВКС – т. 11 и раздел II от мотивите към нея от ППВС № 4/23.12.1968 г. и т. 11 от ТР № 3/22.04.2005 г. на ОСГК на ВКС и основаната на тях, трайно установена практика на ВКС по приложението на чл. 52 от ЗЗД, във с чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, формирана по реда на чл. 290 от ГПК, понятието „справедливост”, по смисъла на чл. 52 от ЗЗД, не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид от съда при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Такива обстоятелства са вида, характера, интензитета и продължителността на увреждането на ищеца. Конкретно при исковете по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ такива правно релевантни обстоятелства за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди са: тежестта на повдигнатото обвинение, дали то е за едно или за няколко отделни престъпления – умишлени или по непредпазливост; дали ищецът е оправдан, респ. – дали наказателното производство е прекратено по всички обвинения срещу него, или по част от тях, а по други е осъден; продължителността на наказателното производство, включително дали то е в рамките или надхвърля разумните срокове за провеждането му; вида на взетата мярка за неотклонение, другите наложени на ищеца ограничения в рамките на наказателното производство; дали по същото време срещу ищеца са водени и други наказателни производства; както и по какъв начин всичко това се е отразило на ищеца – има ли влошаване на здравословното му състояние и в каква степен и от какъв вид е то, конкретните преживявания на ищеца, и изобщо – цялостното отражение на предприетото срещу него наказателно преследване върху живота му – семейство, приятели, професия и професионална реализация, обществен отзвук и пр.; като ориентир за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди, следва да служи още и стандартът на живот в страната към периода на увреждането. Обезщетението за

неимуществени вреди от деликта по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ се определя глобално – за всички претърпени неимуществени вреди от този деликт. В мотивите към решението си, обаче, съдът трябва да посочи конкретно обстоятелствата, които е взел предвид, както и значението им за определения от него размер на обезщетението за неимуществените вреди.

Имайки предвид така дадените разяснения в тълкувателното решение и цитираната съдебна практика на ВКС, въззивният съд счита след изследване на обстоятелствата, обосноваващи основателността на претенцията по чл.2 от ЗОДОВ, че същата следва да бъде уважена в по-нисък размер от този, който е преценил районният съд, а именно искът е основателен в размер на 800 лв. На първо място неоснователни са твърденията на ищеца, че близо една година от 09.07.2021 г. до 14.07.2022 г. е чувствал дискомфорта на незаконното обвинение, повдигнато срещу него. На 09.07.2021 г. е образувано досъдебното производство, но до момента, в който ищецът е бил привлечен под наказателна отговорност като обвиняем на 27.01.2022 г. същият не е бил уведомяван по какъвто и да било начин от разследващите органи и по отношение на него не са били извършвани никакви следствени действия. От момента, в който е бил привлечен като обвиняем до момента на прекратяване на наказателното производство – 4 месеца, М. е бил разпитван само веднъж в качеството си на обвиняем, а периода на продължителност на наказателното производство за него се увеличава единствено поради късното влизане в сила на постановлението за прекратяване – на 14.07.2022 г. Освен единствения проведен разпит на М. като обвиняем в рамките на досъдебното производство след справка със същото съдът установи, че той не е бил търсен и призоваван от разследващите органи многократно, както твърди ищеца в исковата си молба.

Обстоятелството, че роднини и познати от приятелския кръг на ищеца са били призовавани като свидетели и по този начин са разбрали за воденото досъдебно производство не може да се вмени във вина на разследващия орган и да се приеме, че по този начин фактите и материалите по делото са били огласени от прокуратурата публично на обществото, за да се счита, че ответника е допринесъл за вредите претърпени от ищеца в този смисъл. Близките и приятелите на М. са били разпитвани в рамките на досъдебното производство в качеството на свидетели и обвиняеми поради извършване на разследването, но към този момент самият М. не е бил разпитван, а това, че те са злоупотребили въз основа на това обстоятелство да го подиграват, както твърди той, не е по вина на прокуратурата. За да бъде установено обстоятелството, че прокуратурата е огласила на обществото факти и материали от разследване, с което е допринесла за влошаване положението на обвиняемия в обществото, би следвало да е установено, че това е станало чрез масовите средства за осведомяване или по друг публичен начин, което в настоящият случай не е налице.

Съдът намира за недоказано и твърдението, че фактическата съпруга на ищеца го е напуснала с детето и е заминала за Англия заради незаконните обвинения и разследвания, тъй като липсва каквато и да е конкретика в тази насока. Няма доказателство дори, че ищеца има дете от фактическата си съпруга, на която не е посочено и името, не е ясно като дата кога е заминала и кога се е върнала в страната, за да бъде извършена преценка относно това съвпада ли заминаването ѝ с момента на досъдебното производство, привличането на М.

като обвиняем и съответно прекратяването на наказателното производство. С оглед изложеното, съдът не може да извърши преценка относно това дали има връзка между поведението на приятелката на М. и повдигнатото срещу него обвинение макар свидетелите Х. и Я.М. да твърдят подобни обстоятелства.

Съдът счита, че са недоказани и твърденията на ищеца относно влошеното му здравословно състояние поради повдигнатото обвинение – това, че вдигал кръвно и имал депресия. Тези твърдения подлежат на доказване с писмени доказателства още повече твърденията на ищеца и свидетелите са за това, че е ходил на доктор и е приемал лекарства. Не е достатъчно заявеното от свидетелите в тази насока, при положение, че посещенията при лекар са свързани с издаване на направление за посещение, амбулаторни листи, отразяващи извършените прегледи, рецепти за изписаните лекарства и т.н. Поради това съдът счита, че единствено събраните гласни доказателства не установяват обстоятелството, че М. е вдигал кръвно и е бил депресиран в следствие на воденото срещу него досъдебно производство. От всички изложени от ищеца факти за претърпени неимуществени вреди вследствие повдигането на незаконно обвинение, съдът счита, че е доказано посредством гласните доказателства единствено възникналата тревожност у М., което е обичайна реакция на лице, обвинено в извършване на престъпление. Тази тревожност, изразяваща се в безпокойство, липса на сън и социална изолация в случая е продължила 6 месеца и половина до влизане в сила на постановлението за прекратяване на наказателното производство и не са налице данни за остатъчни проявления на тревожността към момента след приключване на досъдебното производство. Съдът счита, че справедливото обезщетяване на така установената претърпяна неимуществена вреда следва да е в размер на 800 лв. В такъв случай обжалваното решение на районният съд следва да бъде отменено над този размер до размера, до който е уважен иска от 3500 лв.

Съдът намира за неоснователна въззивната жалба относно неправилност на първоинстанционното решение в частта на присъденото обезщетение за имуществени вреди в размер на 800 лв., причинени със същото обвинение. Правилна е преценката на съда за това, че имуществените вреди в размер на 800 лв. са дължими на основание чл.4 от ЗОДОВ, според която разпоредба държавата отговаря и за всички имуществени вреди – претърпени загуби и пропуснати ползи които се намират в пряка причинно-следствена връзка с незаконните действия на органите по чл.2 от ЗОДОВ. Безспорно е, че разходите направени от обвиняемия за ангажиране на адвокатска защита в наказателното производство са имуществени вреди по смисъла на закона. В случая са налице доказателства за такива направени разходи – пълномощно и договор за правна защита и съдействие от 07.03.2022 г. за това, че адв. К. е представлявала ищеца М. в ДП № 73/2021 г., за което е било договорено и заплатено адвокатско възнаграждение в размер на 800 лв. Поради това съдът намира за доказана претенцията на ищеца за претърпени имуществени вреди и атакуваното решение в тази част следва да бъде потвърдено.

При промяната на крайния резултат по делото следва частично да бъде отменено обжалваното първоинстанционно решение и в частта относно присъдените разноси.

Предвид крайния изход по делото с постановяване на настоящото въззивно решение сторените пред районният съд разноски съобразно уважената част от иска възлизат на 223,45 лв., до който размер следва да бъдат присъдени.

На основание изложеното ЯОС

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 609/22.11.2022 г., постановено по гр.дело № 2196/2022 г. по описа на ЯРС **в частта**, в която Прокуратурата на Република България е осъдена да заплати на А. А. М. от гр. ***** на основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 800 лв. до размера на 3500 лв., както и **в частта** на присъдените разноски и **ПОСТАНОВИ:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от А. А. М., ЕГН ***** от гр.**** чрез адв. К. срещу Прокуратурата на Република България иск с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 800 лв. до размера на 3500 лв., ведно със законната лихва, считано от 15.07.2022 г. до изплащането й.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България да заплати на А. А. М. с посочени данни направените пред районният съд разноски съразмерно с уважената част от иска в размер на 223,45 лв.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част относно присъденото основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ обезщетение за имуществени вреди в размер на 800 лв.

В останалата необжалвана част решението е влязло в сила.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____